

ACKORDSCENTRALEN NYHETER

Prenumerera!

ACKORDSCENTRALEN
NYHETER
DIREKT I DIN MAIL

Maila till

acnyheter@ackordscentralen.se

**AFFÄRER MED FÖRETAG PÅ OBESTÅND
– VILKA MOMSRISKER TAR DU?**
Mats Holmlund och Pär Sundberg,
SKEPPSBRON SKATT.

**NYA SÄTT ATT GÖRA
AFFÄRER AV OBESTÅND**
Marcus Johansson
och Sofie Viktorsson,
GERNANDT & DANIELSSON.

**STIFTELSEN
ACKORDSCENTRALENS DAG**
Intervju med Peter Lindblad,
styrelseordförande.

Bronsstället investerar i problem

**Riskkapital-
bolagen
nobbar
obestånd**

Intervju med Gabriel Urwitz,
ordförande i Svenska
Riskkapitalföreningen.
Sid 5

Bronsstället är ett av få svenska riskkapitalbolag som gör affärer av obestånd. Martin Hansson, Bronsstädets vd, menar att svenska bolag söker hjälp för sent. Sid 3-4

Plötsligt händer det! Media visar ett stort intresse för konkurslagstiftningen.

Svenska Dagbladet har den 17 mars 2014 hela tre helsidor som behandlar konkurslagstiftningen. Rubriken är "Experter sågar svensk konkurslag". I ingressen framgår att de experter som SvD Näringsliv talat med är överens om att svensk konkurslagstiftning inte fungerar. Man ställer sig då frågan; vad är det i konkurslagen som inte fungerar och vilka är dessa så kallade experter?

Peter Smedman uttalar i SvD att "Som det ser ut idag slutar konkursen med en förmögen konkursförvaltare och att pengarna går till banken". Samtidigt säger Smedman att "Tillsynsmyndigheten i stort fungerar väl". Min anmärkning till detta är att för det fall konkursarvodena generellt skulle vara för höga, vilket jag starkt ifrågasätter, är det snarare ett underbetyg för Tillsynsmyndigheten än för konkurslagen. Hur tillgångsmassan skall fördelas regleras som bekant i förmånsrättslagen. Sådana uttalanden brukar normalt komma från konkursgäldenären och inte från konkursexperten.

Nästa expert i ledet att uttala sig för SvD är advokaten Rolf Åbjörnsson som vill införa "konkurskarantän" där, såvitt får förstås, tidigare ägare skulle vara förhindrad att köpa rörelsen av konkursboet. Ett sådant förbud skulle enligt min uppfattning inte öka borgenärernas möjlighet att få utdelning i konkursen utan istället vara till nackdel för borgenärerna. Vidare skulle denna typ av indirekt näringsförbud inte öka nyföretagande och leda till att konkurser inträffar på ett senare stadium, vilket ytterligare urholkar borgenärernas möjlighet att påräkna utdelning. Det står heller inte i linje med att man skall ha rätt att misslyckas och börja om på nytt. Möjligheten att kringgå ett sådant förbud skulle dessutom vara oerhört lätt.

Åbjörnsson anser även att det är för låga krav på konkursförvaltarens utbildning och vill införa en auktorisation. I SvD:s nätupplaga uppger Åbjörnsson att "Vi bör införa ett system för hur man auktoriserar, och för hur man slänger ut folk i Östersjön. De som inte platsar får helt enkelt syssla med något annat.". Inte heller i detta fall verkar det vara konkurslagen det är fel på utan på förvaltarens kompetens. Som jag ser det är inte förvaltarens utbildningsnivå som brister

utan att många förvaltare har konkursförvaltning som en bisyssla. Förutsättningen för att upprätthålla kompetensen är att löpande hantera konkurser av varierande storlek snarare än att sitta på skolbänken.

Vidare är Marie Karlsson Tuula kritiskt till Domstolsverkets och Kronofogdemyndighetens rapport med förslaget om att den hantering av konkurser som idag utförs av domstol skall flyttas över till Kronofogdemyndigheten i frågor som inte är tvistiga. Här riktas dock inte kritiken mot konkurslagen, utan mot förändringar i dessamma som endast har processuell betydelse.

(Läs gärna vårt remissvar i Ackordscentralen Nyheter nr 3 2013, eller på ackordscentralen.se).

Enligt min uppfattning fungerar den snart 27 år gamla konkurslagen ganska väl. Många viktiga frågor finns dock för att modernisera obeståndsrätten. Resultatet av utredningen Ett samlat insolvensförfarande (SOU 2010:2), som föreslog radikala ändringar i vår insolvenslagstiftning, blev endast en remiss från Justitiedepartementet, vilken tar sikte på förändringar i lagen om företagsrekonstruktion. Vad har hänt med det? Borde inte samma jävsregler gälla för en företagsrekonstruktör som för en konkursförvaltare? Varför finns det inte en fristående ackordslag?

Listan kan göras lång. Från akademikehåll görs gällande att vi har en föråldrad obeståndslagstiftning. Detta är möjligen sant, men gammalt är inte detsamma som dåligt. Dessa är frågor kommer vi att diskutera på Stiftelsen Ackordscentralens Dag den 2 april.

Trevlig läsning

Mikael Kubu

Redaktion

Hans Öden
hans.oden@ackordscentralen.se
Sven Lundberg
sven@lundbergstockholm.se

Produktion

www.lundbergstockholm.se

Text

Willy Silberstein
Margaretha Levander
Lotta Hovhammar
Sven Lundberg

Foto

Erik Lefvander
Johan Mellin

Ansvarig utgivare

Hans Öden

Tryck

Lenanders Grafiska, 63754

Ackordscentralen har sedan 1857 återskapat värden i företag med ekonomiska problem och är en av Sveriges äldsta näringslivsorganisationer. Idag intar vi en ledande position inom vårt verksamhetsområde.

Verksamheten bedrivs från våra kontor i Stockholm, Göteborg, Malmö, Borås, Umeå, Lund och Kristianstad.

Vår ägare är den oberoende Stiftelsen Ackordscentralen.

Strandvägen 35
114 56 Stockholm
Telefon 08-670 44 00
Fax 08-670 44 99
E-post info@ackordscentralen.se
www.ackordscentralen.se

Trots att riskkapitalbolaget Bronsstädet gärna investerar i problem har det inte blivit så många svenska obeståndsaffärer. I stället ligger fokus på Storbritannien och fastigheter i Baltikum.

MARTIN HANSSON, VD BRONSSTÄDET.

BRONSSTÄDET INVESTERAR I PROBLEM

Svenska bolag söker hjälp för sent

AV MARGARETHA LEVANDER

Bronsstädet är ett av de fåtal svenska riskkapitalbolag som de senaste åren visat intresse för att göra affärer av obestånd, men än så länge inte i Sverige.

– De låga räntorna har gjort att företagen har varit för slutkörda när de väl hamnat i obestånd, åtminstone de vi tittat på. I ett tidigare skede kanske de hade kunnat räddas, säger Bronsstädets vd Martin Hansson.

Han riktar delvis kritik mot olika intressenters agerande i Sverige.

– Bankerna och andra har en benägenhet att mörka problem och låta bolagen hanka sig fram i stället för att för-

söka få in nytt friskt kapital i tid.

Utbudet av möjliga svenska obeståndsaffärer har också, enligt Martin Hansson, generellt varit lågt.

– Vi får dock en del förfrågningar om att gå in med kapital i olika företag.

Finansiering och långsiktighet

Bronsstädet är en opportunistisk investerare, vilket innebär att risken och därmed möjligheten till avkastning gärna får vara hög. Till skillnad från många andra riskkapitalaktörer kommer emellertid inte pengarna från externa investerare utan från finansmannen och ägaren Peter Gyllenhammar.

– Det gör att vi kan vara långsiktiga och har större frihet att se andra värden i investeringar jämfört med om du förvaltar fonder med externa investerares kapital, säger vd Martin Hansson.

Samtliga investeringar har, så här långt, genomförts utan belåning men det är ingen stenhård princip.

– Vi har diskuterat möjligheten att även finansiera via lån, för att på så sätt få en högre hävstång, och det är inget som jag utesluter i framtiden, säger Martin Hansson.

Letar efter finansiella problem

– Vi letar efter finansiella problem, ►

Galjaden och fastighetsinvesteringar

Fastigheter investerar Bronsstädet i genom dotterbolaget Galjaden. Bolaget, i vilket även Martin Hansson är delägare i, har en fastighetsportfölj som värderas till ca 1 mdkr. Även här är obeståndsproblem av intresse vid potentiella investeringar.

– Om vi köper en fastighet kan vi se att det finns svaga hyresgäster som i sin tur kan vara intressanta för oss att gå in med kapital i. På så sätt gör vi en annan analys än renodlade fastighetsinvesteringar, säger Martin Hansson.

Även fastighetsbolag med obeståndsproblem är intressant. För snart tre år sedan gick fastigheter för 5 mdkr på exekutiv auktion efter att fastighetsbolaget Kefren, som tidigare ägdes av danska finansmannen Ole Vagner, försatts i konkurs.

– Vi var med och tittade på fastigheterna, men lade inget bud då de enligt vår riskjusterade analys inte var tillräckligt intressanta, säger Martin Hansson.

När det gäller obeståndsfastigheter har fokus i stället främst legat på Baltikum.

– Vi har köpt en del fastigheter av de baltiska bankerna, säger Martin Hansson.

I dagsläget äger Bronsstädet genom Galjaden, tillsammans med lokala investerare, fem fastigheter i Estlands huvudstad Tallinn.

I samband med finanskrisen förvärvade Bronsstädet även kreditstockar med bostäder i botten av internationella banker.

En marknad som just nu ser allt intressantare ut för fastighetsinvesteringar med intresse för obestånd är, enligt Martin Hansson, Spanien.

– Vi bevakar vad som händer men jag vet inte om det blir några affärer.

▶ det är vår styrka. Problem i resultaträkningen är vi mindre intresserade av att lösa. Vi tittar på skulderna. Det viktiga när det gäller själva bolaget är att det är bra personer och sunda produkter.

Ett exempel på en typisk investering för Bronsstädet är, enligt Martin Hansson, brittiska Pittards. Bolaget, som framställer läder till bland annat golfhandskar och andra sportprodukter, fick för några år sedan finansiella problem till följd av en latent pensionsskuld.

– Vi tittade närmare på siffrorna och

kom fram till att pensionsskulden var felaktigt beräknad och att bolaget med ett kapitaltillskott skulle klara av att hantera den, säger Martin Hansson.

Bronsstädet investerade 2 miljoner GBP i Pittards 2010 och fick i utbyte en ägarandel på 60 procent. Bolaget, som är noterat på listan AIM på London Stock Exchange står numera stadigt på fötterna igen. Bronsstädet ägarandel är efter att delar av aktieinnehavet avyttrats, nere i 18,5 procent och det har, enligt Martin Hansson, varit en lönsam investering. Han vill emellertid inte avslöja några siffror.

BRONSTÄDET

Finansmannen Peter Gyllenhammar, som började sin karriär som omskriven börsanalytiker på åttiotalet, startade Bronsstädet 2001 efter att han genomfört ett antal lyckade brittiska affärer.

Riskkapitalbolagen nobbar obestånd

Intresset för att göra affärer av obestånd är svagt bland svenska riskkapitalbolag.

– Det är ett helt annat sätt att jobba, säger Riskkapitalföreningens ordförande Gabriel Urwitz.

I samband med finanskrisen 2008 talades det om obestånd som en möjlig intressant nisch för riskkapitalbolag, men i praktiken har inte blivit så många affärer.

Den främsta förklaringen är, enligt Svenska Riskkapitalföreningens ordförande Gabriel Urwitz, det bristande utbudet av obeståndsbolag.

– Men det är också viktigt att komma ihåg att rekonstruktioner kräver ett helt annat arbetssätt och kompetens jämfört med riskkapitalbolags normala sätt att jobba, säger han.

Om antalet bolag som hamnar i obestånd framöver ökar kraftigt är det, enligt honom, emellertid möjligt att fler riskkapitalbolag skulle utveckla rätt kompetens.

– Under bankkrisen på nittiotalet fanns det ju en del riskkapitalbolag som jobbade med obestånd.

Gabriel Urwitz är även grundare och styrelseordförande i riskkapitalbolaget Segulah. Han var i början av nittiotalet styrelseordförande och vd för Gotabanken, som under den då rådande svenska finans- och fastighetskrisen fick stora problem. Den livskraftiga delen av verksamheten såldes senare till Nordea.

GABRIEL URWITZ ÄR ORDFÖRANDE I SVENSKA RISKKAPITALFÖRENINGENS SAMT GRUNDARE OCH STYRELSEORDFÖRANDE I RISKKAPITALBOLAGET SEGULAH.

Är obestånd intressant för ditt bolag Segulah?

– Nej, vi sysslar inte med något sådant.

Den främsta förklaringen är det bristande utbudet av obeståndsbolag.

Är det problem att få lån som gör att obestånd inte är intressant?

– Det går ju inte att jobba med beläning på vanligt sätt men samtidigt så finns det ofta någon bank involverad eller så kan riskkapitalbolagen köpa med enbart eget kapital, fast då måste den möjliga avkastningen vara hög, säger Gabriel Urwitz.

Han utesluter emellertid inte att avkastningen kan vara tillräckligt hög om riskkapitalbolagen i fråga faktiskt lyckas rekonstruera ett bolag som hamnat i obestånd.

Nya sätt att göra affärer av obestånd

Nya infallsvinklar ger ökade möjligheter på den svenska marknaden för investeringar i problembolag och problemkrediter.

AV MARCUS JOHANSSON OCH SOFIE VIKTORSSON

I dag omformas den svenska marknaden för investeringar i problembolag och problemkrediter av nya aktörer och nya tekniker. Lösningarna har blivit betydligt mer sofistikerade. Och som vanligt kommer influenserna främst från USA. Här kan lyftas fram fem företeelser som redan har fått, eller kan förutspås få, allt större genomslag också i Sverige:

Investeringar i företagsobligationer i utsatta företag

Under senare år har företagsobligationer blivit ett populärt alternativ till vanlig bankfinansiering även i Sverige. Ett starkt bidragande skäl har varit att bankerna blivit mer återhållsamma med sina krediter, särskilt till bolag som inte når investment grade-rating.

En väsentlig skillnad mot bankfinansiering är att kreditgivarna skiftar genom att obligationerna omsätts på andrahandsmarknaden. Vill emittenten ändra lånevillkoren krävs därför att denne kan få ihop en tillräckligt stor majoritet av obligationsinnehavare som röstar för förslaget på obligationsinnehavaramöte. När emittenten har ekonomiska problem öppnas möjlighet för investerare att köpa in sig på en låg prisnivå (under par). En investerare kan på så sätt köpa på sig relativt stora andelar av obligationslånet. Därmed får denne en stark ställning i kraft av sin rösträtt. Det finns olika skäl för investeraren att

investera i ett sådant läge.

Investeraren kan givetvis se framför sig att bolagets trend ska vända eller att bolaget faktiskt är bättre än kursen antyder. Men allt vanligare är att investeraren går in för skaffa sig en blockerande post, en "corner position". Ett motiv kan vara att blockera alla former av villkorsändringar och eftergifter (waivers) i syfte att emittenten, aktieägarna eller andra kreditgivare ska känna sig tvingade att köpa ut den trilskande obligationsinnehavaren, till exempel för att möjliggöra en rekonstruktion av emittenten. Ett annat motiv kan vara att tvinga fram en uppgörelse där skuld omvandlas till aktier och befintliga aktieägare får vidkännas betydande utspädning. Genom detta tänker sig investeraren att på relativt billiga villkor få en betydande aktiepost – kanske till och med majoriteten – i emittentbolaget.

Riskkapitalbolag och hedgefonder går in som långgivare istället för banker

När bankerna kliver tillbaka är det inte bara obligationsmarknaden som kliver fram. Det gör även riskkapitalet. Riskkapitalfonder, i nuläget främst amerikanska fonder, som Oaktree och KKR, går allt oftare in som långgivare till låntagare som har svårt att låna upp på traditionellt vis.

Lånedokumentationen skiljer sig inte nämnvärt från lån där banker är kre-

ditgivare. Det som skiljer sig mest är utlåningsfilosofin. Där bankerna lånar ut mot räntor och avgifter satta utifrån sedvanliga riskkalkyler ser riskkapitalisterna sin investering som just riskkapital och kräver att få möjlighet att vara med och dela på den uppsida som kan genereras i framtiden. Riskkapitalisterna erhåller därför ofta, utöver räntor och avgifter, aktierelaterade instrument, exempelvis vederlagsfria konvertibler eller köpoptioner. Det är inte heller ovanligt att man kräver att få vara representerad i låntagarens styrelse.

Bankernas workoutavdelningar kräver riskkapitalavkastning

Bankerna har alltså klivit tillbaka när det gäller utlåningen till företag i ekonomiska trångmål. Men de jobbar fortfarande i stor utsträckning med problemkrediter. Bankernas workoutavdelningar är inte längre enbart avdelningar för att rädda vad som räddas kan av problematiska krediter. De utvecklas mot att vara centrala affärsområden för bankernas vinst på sista raden. På en problemkredit med hög risk kräver bankerna numera ofta avgifter och räntor som reflekterar att krediten numera utvecklats till att vara riskkapital. Problemerkrediter är i många fall långt mer lönsamma än nyutlåning.

MARCUS JOHANSSON, ADVOKAT OCH DELÄGARE,
GERNANDT & DANIELSSON.

SOFIE VIKTORSSON, SOLICITOR OCH EU-ADVOKAT,
GERNANDT & DANIELSSON.

Fonder köper upp problemkrediter

Det är inte bara bankerna som söker avkastning på problemkrediter. Det blir allt vanligare att riskkapitalbolag upprättar framgångsrika distressed debt-fonder där strategin går ut på att bygga upp en portfölj enbart med investeringar i ekonomiskt utsatta bolag. Många av dessa fonder har uttryckt ett intresse av att fokusera sina investeringar på den nordiska marknaden.

Den mest utvecklade marknaden för att köpa problemkrediter finns i dag inom fastighetssektorn. Fonder förvärvar problemkrediterna med uttalat syfte att pantrealisera och själva ta över fastigheterna. I Sverige har detta hittills varit ganska ovanligt. Här har bankerna istället tvingats att realisera fastigheterna själva för att investera sedan ska förvärva fastigheterna utan belastning, såsom i auktionerna avseende de olika Keopsportföljerna häromåret.

Gemensamt för ovan nämnda fyra företeelser är att det ekonomiska innehållet i transaktionerna inte styrs av den juridiska formen (ovan lika med skuldinstrument) utan av de ekonomiska realiteterna. Skuld som är höggradigt osäker är egentligen riskkapital och ska kunna få avkastning därefter. Vill man förvärva en fastighet kan man lika gärna förvärva lånet som ligger säkrat av den överbelånade fastigheten. En aktieägare som

inte längre är "in the money" får finna sig i att bli uttraderad genom en debt-for-equity-swap eftersom han står efter borgenärerna i den ekonomiska förmånsrättsordningen och så vidare.

I vid mening utgör samtliga ovanstående exempel också rekonstruktioner. Att dessa rekonstruktioner blir av beror främst på att de harmonierar med den ekonomiska förmånsrättsordningen (det vill säga, förenklat, att säkerställda fordringar ska erhålla betalt före osäkrade fordringar, och osäkrade fordringar före efterställda fordringar, vilka i sin tur ska erhålla betalt före aktieägarna samt att skuld som ligger nära eller under den nivå där värdet inte längre räcker till i realiteten är riskkapital).

Affärer av imperfektioner i lagstiftningen

Sofistikerade investerare söker inte bara sätt att göra affärer av den ekonomiska förmånsrättsordningens realiteter. De letar också aktivt efter möjligheter att utnyttja lagstiftarens tillkortakommanden.

Vad detta kan leda till illustreras av följande allt vanligare exempel: Utifrån den ekonomiska förmånsrättsordningen ska givetvis aktieägarna stryka på foten före det att efterställda borgenärer gör det. Men vid ackord är den allmänna meningen att efterställda borgenärer oåterkalleligen förlorar sin rätt trots att aktieägarnas rättigheter består. Härmed öppnar

sig en möjlighet för aktieägarna eller investerare som är beredda att gå in med riskkapital att helt radera ut en skuldkategori från bolaget.

Genom att få de allmänna borgenärerna att gå med på ett ackord kan till exempel efterställda konvertibla skuldebrev raderas ut. Allra mest verkningsfullt blir detta om bolagets skuldbas, förutom de efterställda skulderna, består av obligationer som på grund av bolagets dåliga ställning handlas långt under nominellt belopp (par). I ett sådant läge kan obligationsinnehavarna relativt enkelt övertygas om att skriva ned sina fordringar till en nivå kring den nivå som obligationen handlas till. Vissa innehavare är kanske rent utav investerare av den typ som ovan beskrivits – de har köpt in sig opportunistiskt på en nivå långt under par och förlora inga pengar på ett ackord. Och genom att gå med på ett begränsat ackord raderas alltså efterställda fordringar ut och emittentens kreditvärdighet ökar betydligt (och med den kursen på obligationerna).

Sammantaget sker alltså en betydande omvandling av den svenska marknaden för investeringar i problembolag och problemkrediter. I grund och botten är utvecklingen sund. Den visar på en ökad mögnad på den svenska marknaden, och innebär nya fruktbara möjligheter för många aktörer.

ATT GÖRA AFFÄRER MED FÖRETAG PÅ OBESTÅND

Vilka momsrisiker tar man?

När tiderna är sämre uppkommer av naturliga skäl situationer där man som företagare har en motpart som är, eller som är på väg att bli, på obestånd under den tidsperiod som affärsrelationen fortgår.

AV MATS HOLMLUND OCH PÅR SUNDBERG

Oavsett vilken relation man har gentemot din kund, din leverantör eller din samarbetspartner uppkommer situationer där du som företagare måste vara förtrogen med hur det svenska momssystemet fungerar i obeståndssituationer för att den uppkomna situationen inte skall förvärras ytterligare på grund av din okunnighet om momsreglerna.

I denna artikel skall vi kort redovisa de bestämmelser som ofta kommer "i spel" när obeståndssituationer uppstår. För att på ett, förhoppningsvis, mer åskådligt sätt beskriva momseffekterna har vi valt att dela upp artikeln på så sätt att vi beskriver exempel på effekter dels utifrån ett säljarperspektiv, dels utifrån ett köparperspektiv.

Innan vi närmare beskriver de olika typfallen finns det dock skäl att kort beskriva de mervärdesskatterättsliga bestämmelserna som är intressanta i sammanhanget.

Mervärdesskatterättslig reglering

Av mervärdesskattelagen framgår att om en förlust uppkommer på en skattskyldigs fordran som avser ersättning för en vara eller tjänst (kundförlust), får den skattskyldige minska beskattningsunderlaget med beloppet av förlusten. Säljaren slipper således att redovisa hela den moms som debiterats och detta utan att kreditera momsen. Köparen avdragsrätt påverkas således inte varför staten kan sägas bidra genom att stå för sin del av kundförlusten.

Vidare framgår av bestämmelserna i momslagen att korrigeringen får ske

först vid den tidpunkt då förlusten är konstaterad och med konstaterad förlust menas, enligt Skatteverkets uppfattning, i princip att gäldenären försatts i konkurs.

En annan viktig reglering av betydelse i samband med obeståndssituationer säger att av säljaren felaktigt debiterad moms inte utgör avdragsgill ingående moms hos köparen av varan/tjänsten. Säljaren är likväl skyldig redovisa och inbetala den felaktigt debiterade utgående momsen till Skatteverket. Denna reglering, sammantaget med bestämmelsen som reglerar momsfriheten i samband med verksamhetsöverlåtelse, kan tillsammans medföra mycket negativa momskonsekvenser för köparen av varan/tjänsten om säljaren visar sig vara på obestånd och om säljaren gjort en felaktig bedömning av transaktionen.

Som säljare

Utgångspunkten i momssammanhang är således den att tidigare redovisad utgående moms på gjorda försäljningar skall återbetalas av Skatteverket till säljaren i den redovisningsperiod då kundförlusten är konstaterad. Korrigeringen av tidigare redovisad utgående moms kan endast ske hos den ursprungliga säljaren (ett undantag föreligger dock vid verksamhetsöverlåtelse).

En konstaterad kundförlust föreligger normalt först då gäldenären är försatt i konkurs eller att det på annan objektiv grund går att påvisa att gäldenären är på obestånd (exempelvis resultatlös utmätning). Att man i bokföringen hanterar en fordran som en

kundförlust innebär således inte att man har rätt att justera sin utgående moms, vilket många inte känner till.

Att sälja osäkra fordringar till en del av fordrans nominella värde, innan det går att på objektiva grunder på visa att gäldenären är på obestånd, innebär dessutom inte att en kundförlust uppstår hos den ursprungliga fordringsägaren. Att tidigare redovisad utgående moms på detta sätt fungerar således inte. Detta gäller dessutom oavsett om det vid ett senare skede visar sig att gäldenären de facto försatts i konkurs.

Försäljningar av utestående kundfordringar kan således medföra att onödiga momskostnader uppkommer hos en säljare om försäljningen. Ett sätt att hantera detta är att försäljningen av fordran förenas med någon form av återköpsrätt för det fall konstaterade kundförluster uppkommer.

I detta sammanhang bör även momshanteringen i samband med olika ackordsförfaranden, det vill säga nedskrivning av kundfordringar, beröras. Ackord kan förekomma i form av underhandsackord och offentligt ackord och den momsmässiga hanteringen av de olika formerna av ackord skiljer sig åt. Då fråga är om ett offentligt ackord föreligger i normalfallet ingen tveksamhet kring den momsmässiga hanteringen av den kundförlust som uppkommer i samband med ackordsförfarandet. Möjlighet föreligger att minska den utgående momsen. Motsvarande gäller även andra ackord under förutsättning att de beviljats av affärsmässiga skäl.

MATS HOLMLUND, SKEPPSBRON SKATT.

PÄR SUNDBERG, SKEPPSBRON SKATT.

Då fråga är om ackordsförfaranden mellan parter som är i intresse-gemenskap gäller det dock att vara försiktig vid eventuella moms-korrigeringar i samband med nedskrivningar av kundfordringar. Skatteverket intar nämligen den ståndpunkten att nedskrivningen som utgångspunkt kan antas ha sin grund i intresse-gemenskapen och därför medges inte någon korrigering hos fordringsägaren.

Rimligheten i detta resonemang ställer vi oss lite frågande till men försiktighet rekommenderas således i samband med nedskrivningar av kundfordringar gentemot parter med vilka man är i intresse-gemenskap. Med intresse-gemenskap ska här förstås inte bara parter inom samma koncern eller bolag med ägarsamband utan även exempelvis generalagent och återförsäljarrelationer är exempel på intresse-gemenskap.

Ett momseffektivt sätt att hantera kundförluster är att försäkra sig för denna risk. Erhållen försäkringsersättning på uppkommen kundförlust påverkar nämligen inte möjligheten att korrigera tidigare redovisad utgående moms på kundfordran. Om exempelvis kundfordran uppgår till 125 inklusive moms (varav momsens uppgår till 25) och försäkringsersättningen uppgår till 100 (den egna nettointäkten) föreligger således rätta att korrigera hela momsbeloppet om 25.

Som köpare

En speciell typ av transaktion där vi med jämna mellanrum stöter på problem ur momssynpunkt för köparen i obeståndssituationer är vid köp av en verksamhet. Det finns nämligen ett

undantag från momsplikt som under vissa förutsättningar gäller vid överlåtelse av verksamhet men tillämpningen av detta undantag är inte bekant för alla och rättsläget är i viss mån oklart. Det förekommer därför inte sällan att säljaren av verksamheten felaktigt debiterar moms på köpeskillingen i samband med försäljningen av verksamheten. Felaktigt debiterad moms måste sedan en tid som bekant betalas in av säljaren men utgör egentligen inte moms och medför därför ingen avdragsrätt hos köparen.

Om säljaren hamnar på obestånd efter det att transaktionen genomförts, och denna obeståndssituation också medfört att säljaren har obetalda skattekulder, kan den mycket speciella situationen inträffa att Skatteverket vid en närmare prövning av transaktionen finner att undantaget avseende verksamhetsöverlåtelser är tillämpligt på transaktionen.

För köparens vidkommande innebär ovanstående följande, mycket negativa, konsekvenser. Den moms som köparen tidigare dragit av i samband med förvärvet utgör ingen avdragsgill ingående moms eftersom Skatteverket gjort bedömningen att transaktionen omfattades av undantag från momsplikt.

Konsekvensen härav är att Skatteverket kommer att rikta ett moms-krav gentemot köparen. Kravet medför även att viss räntekostnad uppkommer men även skattetillägg kan komma ifråga i samband med att Skatteverket fattar sitt omprövningsbeslut. Samtidigt får köparen ett krav gentemot säljaren (mot-svarande det felaktigt debiterade

momsbeloppet) men då säljaren är på obestånd är det föga sannolikt att köparen kommer att få betalt för sin fordran (i synnerhet då denna fordran inte är prioriterad).

Denna "momsrisk" bör alltid värderas i samband med att "del av verksamhet" i form av ett fåtal tillgångar skall förvärfvas och säljaren kan antas vara på obestånd eller vara på väg mot obestånd och moms debiterats på köpeskillingen, eller köpekontraktet stipulerar att moms skall utgå på köpeskillingen.

Slutsatser

Som ovan framgått kan en felaktig eller olämplig momshantering i samband med olika obeståndssituationer innebära att merkostnader uppkommer. Som framgått kan även köparen råka "illa ut" på grund av en felaktig momshantering i samband med en uppkommen obeståndssituation.

Enligt vår mening behöver dock inte moms bli en kostnad i dessa fall. Som alltid gäller dock att analysen av eventuella momskonsekvenser sker innan transaktionerna genomförs. Att försöka genomföra eventuella momskorrigeringar i efterhand är i obeståndssituationer ofta svårt eller omöjligt.

Om motparten är på obestånd och därmed saknar likvida medel kan korrigeringsåtgärder helt enkelt sakna mening eftersom någon betalning/återbetalning sannolikt inte kommer fråga i dessa fall.

Hämtning till bouppteckningsförrättning – verklighet eller en papperstiger?

Hans Öden,
Knowledge Manager, Jurist
08-670 44 15, 070-560 67 40
hans.oden@ackordscentralen.se

Enligt 6 kap 2 § 2 st. konkurslagen är gäldenären skyldig att på konkursförvaltarens begäran närvara vid en bouppteckningsförrättning.

Under en sådan, som i många fall äger rum på konkursförvaltarens kontor, är till exempel ställföreträdaren för ett bolag i konkurs skyldig att lämna konkursförvaltaren uppgifter om bolagets verksamhet, tillgångar och skulder etc. Dessa uppgifter ska bland annat ligga till grund för den konkursbouppteckning som konkursförvaltaren ska upprätta inför det edgångssammanträde som äger vid tingsrätten tidigast en månad och senast två månader efter konkursbeslutet. Vid edgångssammanträdet ska ställföreträdaren under straffansvar avlägga en konkursbouppteckningsed.

Att en bouppteckningsförrättning kan hållas är således en mycket viktig angelägenhet för att konkursförvaltaren ska kunna fullgöra sitt uppdrag till gagn för borgenärerna. I landets storstadsregioner är det dock tyvärr inte ovanligt att gäldenären underlåter att inställa sig till sådana förrättningar. Verkligheten är så illa att konkursförvaltaren i många fall träffar gäldenären först vid edgångssammanträdet, kanske till och med inte ens vid det kungjorda sammanträdet utan vid ett sådant långt senare. Detta är naturligtvis högst otillfredsställande, eftersom det finns stor risk för att gäldenären under tiden undanskaffar tillgångar och i övrigt agerar på ett sätt som försvårar konkursförvaltarens arbete.

Dessutom är det ju inte meningen att bouppteckningsförrättningen ska ske under edgångssammanträdet, vilket ofta blir fallet när konkursförvaltaren inte har kunnat etablera någon kontakt med gäldenären dessförinnan.

Kan gäldenären tvingas inställa sig?

Fråga är då om det finns några tvångsmedel för att förmå gäldenären eller dess ställföreträdare att inställa sig till en bouppteckningsförrättning. Av 6 kap 9 § konkurslagen framgår att om gäldenären undandrar sig sin skyldighet att närvara vid bouppteckningsförrättningen kan han efter omständigheterna antingen hämtas genom polismyndighetens försorg eller häktas. Detta kan tyckas vara tillfredsställande från konkursförvaltarens och borgenärernas perspektiv, men hur ser verkligheten ut. Min bild av den, vilken bygger på lång erfarenhet, är att lagrummet tillämpas ytterst sällan för att inte skriva aldrig. Under hand har jag förstätt att tingsrätten kräver att gäldenären är delgiven kallelsen till bouppteckningsförrättningen för att den ska besluta om hämtning. Detta är den praxis som många tingsrätter också tillämpar vid beslut om hämtning till edgångssammanträde. Man kan dock fråga sig om det verkligen är rimligt att kräva att vederbörande är delgiven. Ledning från rättspraxis saknas i princip. Det finns dock ett hovrättsavgörande (RH 1982:58) där tingsrätten beslutade om hämtning vid två tillfällen utan att gäldenären var delgiven kallelsen till bouppteckningsförrättningen. Bortsett från detta rättsfall synes domstolarnas

krav för att besluta om tvångsmedel vara betydligt större vid konkurser än brottsutredningar, vilket kanske i och för sig är skäligt. Enligt 23 kap 7 § rättegångsbalken och 6 § förundersökningskungörelsen kan emellertid undersökningsledaren, som endera är åklagaren eller polismyndigheten, besluta om hämtning till och med av ett vittne utan att denne behöver ha blivit delgiven kallelsen till förhöret. Jag har svårt att förstå varför kraven skulle vara större beträffande en tredskande gäldenär i en konkurs än ett vittne i en förundersökning.

Domstolarna alltför återhållsamma

I syfte att gå domstolarna till mötet skulle konkursförvaltaren teoretiskt i och för sig kunna anlita en delgivningsman för att få gäldenären delgiven till bouppteckningsförrättningen. För att det skulle få avsedd effekt skulle det krävas i varje enskild konkurs, vilket dock skulle innebära kostnader och jag är inte övertygad om att tingsrätten och Tillsynsmyndigheten i konkurser skulle anse att det är en ersättningsgill konkurskostnad. Min personliga uppfattning är att domstolarna är alltför återhållsamma med att använda tvångsmedel, vilket delvis torde kunna förklaras med att konkursförvaltarena har anpassat sig till domstolarnas synesätt. Möjligen skulle praxis kunna förändras om konkursförvaltarena blev mer aktiva och i större omfattning än vad som förekommer i dag framställer yrkanden om hämtning.

Svaret på frågan i rubriken är papperstiger.

STIFTELSEN ACKORDSCENTRALENS DAG

PETER LINDBLAD, STYRELSEORDFÖRANDE I STIFTELSEN ACKORDSCENTRALEN,
BERÄTTAR OM PREMIÄREN FÖR STIFTELSEN ACKORDSCENTRALENS DAG.

Den 2 april arrangeras Stiftelsen Ackordscentralens Dag i Konserthuset i Stockholm. Det är en temadag kring hur obestånd och företagsrekonstruktioner kommer att hanteras i framtiden. Tre aktuella frågor tas upp i paneldebatter med initierade talare och kommentatorer. Peter Lindblad, styrelseordförande i Stiftelsen Ackordscentralen, berättar.

WILLY SILBERSTEIN, MODERATOR STIFTELSEN ACKORDSCENTRALENS DAG

Varför är det viktigt ordna den här dagen?

– Stiftelsen Ackordscentralen har som ändamål att verka för förändringsprocesser som bidrar till livskraftiga företag. Vi vill med dagen skapa ett forum för diskussion av hur rekonstruktion av företag som av olika skäl hamnat i svårigheter bäst kan ske. Ackordscentralen är sedan mycket lång tid – vi firade 150-årsjubileum för några år sedan – en ledande aktör när det gäller konkurser och företagsrekonstruktioner. Genom stiftelsens insatser vill vi bidra till att fler företag kan rekonstrueras framgångsrikt. Det här är en fantastisk möjlighet att samla många människor och att öka kunskaperna om vad som händer på området.

Är det stor brist på kunskap idag?

– Ja, kretsen som kan de här frågorna är faktiskt ganska liten. Det är inget som fångar de stora massornas intresse precis. Det är först när något större företag drabbas som det blir uppmärksamhet. Med vår dag hoppas vi att intresset ska öka och fler ska veta mer.

Vilka hoppas ni ska komma?

– Det är en ganska stor krets där människor kan vara intresserade.

Bara för att nämna några så tror jag att exempelvis kreditgivare, de som professionellt jobbar med de här frågorna och arbetsmarknadens organisationer ska tycka att det här är intressant. Plus företrädare för den akademiska världen.

Behövs det mer diskussioner kring de här frågorna?

– Absolut. Vi tar upp flera aktuella utvecklingstendenser. Räddningen av SAS är ett intressant exempel på hur man med okonventionella metoder snabbt lyckades finna en lösning i en akut situation. Här finns naturligtvis olika uppfattningar om detta är något som vi kommer att se mer av i framtiden. Vad blir konsekvenserna om de anställdas villkor oftare blir en del i rekonstruktionen? Sen har vi ju en rad regler kring obestånd och konkurser som kanske behöver moderniseras och det är självklart att vi gärna ser mer diskussion kring de frågorna.

Om man får svära i kyrkan, är det inte lite trista frågor, obestånd och konkurs?

– I första hand är det tråkigt för att de som hamnar i obestånd eller konkurs kan få en tuff resa. Men jag vill peka

på att det också handlar om hur vi kan säkra att vi får ett dynamiskt näringsliv. Stark företagsamhet förutsätter nämligen bra regler när det blir en konkurs. Och, tors jag säga, det kan vara minst sagt spännande att försöka rädda så mycket av en verksamhet som möjligt när problemen hopar sig.

Så utan bra regler fungerar inte företagsamheten så bra i Sverige?

– Nej, så är det. I ett dynamiskt näringsliv är konkurser oundvikliga. Vad det handlar om är att bra regler kan säkerställa att förlusterna för olika intressenter inte blir onödigt stora. Där kan vi göra en stor insats.

Vad hoppas du att deltagarna ska ta med sig hem efteråt?

– Jag hoppas att de får större förståelse för vad Stiftelsen Ackordscentralen är och vad vi gör. Att de får en god bild av vad som händer på området och stimuleras att delta i debatten. Inte minst hoppas jag att man får en spännande dag med tillfälle att träffa kollegor och knyta nya kontakter.

STIFTELSEN ACKORDSCENTRALENS DAG 2014

LÄS MER PÅ STIFTELSENACKORDSCENTRALEN.SE

PROFILER – DINA AL SAEDI

Dina Al Saedi

Biträdande jurist på Ackordscentralen Malmö.

Bakgrund: Dina tog Juristexamen 2013 vid Lunds universitet och började i augusti som biträdande jurist på Ackordscentralen Malmö. Under studietiden 2011-2013 arbetade hon extra på advokatbyrå i Malmö.

Familj: Föräldrar och två yngre bröder.

Intressen: Umgås med familj och vänner. Tränar gruppss och konditionsträning, löpning när vädret tillåter – det rensar tankarna. Tycker om att läsa och resa. Tiden är knapp, det gäller att prioritera.

Du sökte till Ackordscentralen direkt efter juristexamen?

Innan min juristexamen våren 2013 hade jag talat med Ackordscentralen på Arbetsmarknadsmässan i Lund. När jag var klar hade jag Ackordscentralen i bakhuvudet, så jag tog kontakt. Nu har jag jobbat här sedan i augusti. Jag handlägger konkurser och har allt efter hand fått mer avancerade uppdrag, och det är både utvecklande och roligt. Under studietiden, 2011-2013, arbetade jag extra på en advokatbyrå, det var heltid på somrarna och extra under terminerna. Där kom jag i kontakt med asylrätt, affärsjuridik, brottmål och familjerätt och jag fick ta hand om en del egna ärenden.

Vad är det intressantaste med obeståndsärenden?

Jag tycker att affärsjuridik är roligt och det är omväxlande att arbeta med obeståndsärenden eftersom det är så många aspekter som berörs. Det är intressant med kopplingen till näringsliv och ekonomi. Mycket av arbetet är praktiskt, som när jag besöker verksamheter eller invente-

rar, men sedan är det även mycket tid på kontoret. Jag tycker om att ha kontakt med alla parter som är inblandade, som ställföreträdande, fordringsägare och gäldenärer. Många av gäldenärerna har en intressant bakgrund och det är givande att höra dem berätta sin speciella historia.

Hur skulle du beskriva ditt arbete för en student som står inför att välja inriktning?

Är du intresserad av affärsjuridik så täcker obestånd stora delar av hur ett bolag fungerar. Om du vill jobba med bolagsrätt så får du som konkurshandläggare och förvaltare en väldigt bra förståelse för hur verksamheten och ekonomin fungerar i ett företag. Du lär dig också att utmana dig själv. När du blir tvungen att klara ut konfliktfyllda situationer, som när du exempelvis åker ut till en konkurs och möter upprörda personer, så växer du med uppgiften. Det är bra träning och ger dig tillfälle att visa framfötterna. Du utvecklas och växer som person, både i jobbet och privat.

STOCKHOLM

Strandvägen 35
114 56 Stockholm
08-670 44 00, fax: 08-670 44 99
info@ackordscentralen.se

MALMÖ

Hjälmaregatan 3
211 18 Malmö
040-741 85, fax: 040-23 19 49
acmalmo@ackordscentralen.se

LUND

Trollebergsvägen 14
222 29 Lund
046-33 34 80, fax: 046- 33 34 81
aclund@ackordscentralen.se

KRISTIANSTAD

Östra Storgatan 44
291 31 Kristianstad
044-10 25 00
acksd@ackordscentralen.se

GÖTEBORG

Box 2525
Besöksadress: Västra Hamngatan 14
403 17 Göteborg
031-10 54 50, fax: 031-711 10 03
acgbg@ackordscentralen.se

BORÅS

Yxhammarsgatan 27
503 31 Borås
033-22 28 50, fax: 033-22 28 55
acboras@ackordscentralen.se

UMEÅ

Box 4066
Besöksadress: Västra Esplanaden 2
904 03 Umeå
090-70 62 00, fax: 090-17 87 60
acnorrlan@ackordscentralen.se

Prenumerera!

SÄKRA DITT EX AV ACKORDSCENTRALEN NYHETER!

Vi mailar Ackordscentralen Nyheter till våra prenumeranter. Skicka din e-postadress till acnyheter@ackordscentralen.se så ser vi till att du får din egen tidning med senaste nytt direkt i mailen.